herpy

AGAMER

Acanthosaura lepidogaster

Acanthosaura lepidogaster är en gråaktigt grön till brun skogsagam med en tagg bakom varje öga och en låg kam av taggar i nacken. Den är utbredd från södra Kina över Vietnam och Laos till Thailand och Myanmar. Arten blir 20-28 cm, lever i busksnår och på skogsbotten och behöver ett fuktigt, relativt svalt terrarium där luften inte blir varmare än 28 °C.

Familj: Agamidae Engelska: Brown Pricklenape Tidigare namn: *Acanthosaura lamnidentata; Acanthosaura fruhstorferi; Acanthosaura braueri* Publicerad 16 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**20-28 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande och marklevande**
Biotop	**Regnskog och bergsskog**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**100 × 50 × 100 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**20-26 °C**
Värmeplats	**28-30 °C**
Temperatur, natt	**18-21 °C**
Luftfuktighet	**70-90 %**
Vatten	**Vattendel**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 2
Föda	**Insekter och maskar/sniglar**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**6-12 ägg**
Inkubation	**110-130 dagar** vid 25-27 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Acanthosaura lepidogaster är en smal skogsagam med sammanpressad kropp och lång svans. Grundfärgen är gråaktigt grön, olivgrön eller brunaktig, ofta med mörka fläckar och tvärband, och nyansen växlar med temperatur, ljus och humör. Strupen är ljusgrå till svart och buken vit. Bakom varje öga sitter en kraftig tagg, och i nacken och längs ryggen löper en låg kam av spetsiga fjäll. Taggarna är kortare än hos *A. capra*, och djuret är mindre och brunare.

Vuxna djur blir 20-28 cm inklusive svans, och svansen utgör ungefär tre femtedelar av längden. Arten beskrevs 1829 av Georges Cuvier. Namnet kommer av grekiskans *lepis*, fjäll, och *gaster*, buk, trots att bukfjällen inte är något särskilt hos arten. Namnen *A. lamnidentata* och *A. fruhstorferi* är äldre beteckningar för samma art. Beståndet på Hainan räknades en tid in under arten men är nu åter en självständig art, *A. hainanensis*, och flera nya arter har under de senaste åren brutits ut ur släktet i området.

Arterna i släktet förväxlas ofta i handeln, så kontrollera vilken art du har innan du anpassar skötseln efter en vägledning. Djuren är lugna och kan bli ganska tama, men de är inte djur för daglig hantering. Vildfångade djur är ofta stressade och angripna av parasiter; uppfödda djur är att föredra.

Skötseln av just den här arten är bara sparsamt beskriven. Uppgifterna om klimat och terrarium bygger på den närstående *A. capra*, och uppgifterna om ägg och ruvning på *A. crucigera*.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Utbredning och livsmiljö

Acanthosaura lepidogaster har en vid utbredning i Sydostasien och södra Kina. Den förekommer i norra Thailand, i Vietnam, Laos och Myanmar och i södra Kina (Yunnan, Guangxi, Guangdong och Fujian). I Vietnam är den känd från många provinser, från Lao Cai och Ha Giang i norr till Kon Tum i söder.

Utbredningen är under revidering: beståndet på Hainan har brutits ut som en egen art, och äldre uppgifter kan omfatta flera nära besläktade arter. Arten är upptagen som livskraftig (LC).

> **Naturlig utbredning:** Kina, Laos, Myanmar (Burma), Thailand och Vietnam.

LIVSMILJÖ

Acanthosaura lepidogaster lever i fuktiga skogar och skogsbryn i kuperad och bergig terräng, från låglandet upp till mellanhöjderna. Den är dagaktiv och håller till på stammar och grenar lågt över marken, i busksnår och på skogsbotten, där den sitter helt stilla och är väl kamouflerad mot bark och lövverk. Honorna lägger äggen under ruttnande trä och bark.

Skogarna är skuggiga och fuktiga. I den norra delen av utbredningsområdet, i södra Kina och norra Vietnam, är klimatet subtropiskt med svala vintrar, medan arten längre söderut lever i varmare, lägre belägna skogar. Djuret solar sig bara lite.

Skötsel

TERRARIET

Ett vuxet djur behöver ett terrarium på minst 100 × 50 × 100 cm (längd × bredd × höjd). Arten använder både grenarna och botten, så golvytan är lika viktig som höjden. Ett par behöver mer utrymme. Nätlock och stora ventilationsytor säkrar luftväxlingen när luftfuktigheten är hög.

Inred med lodräta och sneda grenar och stammar, kork- eller barkplattor på bakväggen och täta, levande växter som ger skydd och håller kvar vattendropparna. Lägg barkbitar och rötter på botten som gömställen. En låg vattendel eller en stor, låg vattenskål, gärna med ett dropp, används för att dricka och bada i; vattnet får vara högst 10-15 cm djupt.

Bottensubstratet är en fuktighetsbevarande blandning av skogsjord, kokosfiber och lite sand över ett dräneringslager, så att det inte blir stående vatten i botten. Det ska vara 15-20 cm djupt så att honan kan gräva. Ta bort avföring dagligen.

Håll inte två hanar tillsammans. Ett par kan bo ihop i ett stort terrarium om det finns gott om gömställen i lövverket och på botten.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten

TEMPERATUR

Acanthosaura lepidogaster tål värme dåligt. Luften i terrariet ska ligga på 20-26 °C på dagen och får inte bli varmare än 28 °C. Blir det varmare under längre tid finns risk för värmeslag, stress och uttorkning. Gränsen ligger ett par grader under gränsen för *A. capra*, eftersom arten också lever i subtropiska skogar med svalare klimat.

En liten solplats på 28-30 °C räcker, eftersom arten nästan inte solar sig. Det viktigaste är en jämn, måttlig temperatur i hela terrariet. På natten ska temperaturen sjunka till 18-21 °C. Mät med digitala termometrar både vid solplatsen och nere i terrariet.

Under varma perioder i Danmark kan terrariet bli för varmt i ett varmt rum. Flytta det till ett svalare rum, använd en fläkt eller stäng av värmen. Terrariet får aldrig stå i direkt solljus.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 70-80 % på dagen och gärna runt 90 % på natten. Spraya terrariet ordentligt med mjukt vatten 2-3 gånger om dagen så att det hänger droppar på växter och väggar. Ett regnsystem på timer håller nivån stabil. Mät med en digital hygrometer mitt i terrariet.

Djuret dricker av droppar och av rinnande vatten, och utan daglig sprayning kan det torka ut och få problem med hudömsningen. Terrariet ska torka upp lite mellan sprayningarna, annars bildas mögel, så god ventilation är lika viktig som fukt.

LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv, men lever i skuggan i skogen och behöver bara svag UVB. Använd ett T5 HO-rör på 6 % (Ferguson-zon 2) i en reflekterande armatur över nätet, som täcker ungefär halva terrariets längd. Kontrollera avståndet mellan rör och djur med en UV-mätare, och se till att djuret alltid kan dra sig tillbaka i skugga.

Komplettera med en LED- eller T5-lampa med dagsljus så att växterna trivs, och tänd ljuset 11-13 timmar om dagen, längst på sommaren. Rören byts enligt tillverkarens anvisningar.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Arten lever av insekter och andra smådjur. Ge en varierad kost av syrsor, kackerlackor, gräshoppor, silkesmaskar, daggmaskar och små nakensniglar. Mjölmaskar, vaxmaskar och andra feta larver ges bara då och då, eftersom djuren lätt blir för tjocka. Bytet får vara högst lika stort som avståndet mellan djurets ögon. Djuret äter mest på dagen och jagar gärna på botten.

Unga djur matas dagligen med så många små insekter som de hinner äta på 10 minuter. Vuxna djur matas dagligen eller varannan dag, så mycket som de äter på ungefär 5 minuter. Pudra insekterna lätt med ett kalktillskott med lite D3 och vitaminer, och mata dem med grönt och grönsaker i minst ett dygn före utfodringen.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Acanthosaura lepidogaster är en lugn skogsagam som ofta sitter helt stilla på en gren, en stam eller botten. Den rör sig sällan snabbt. När den blir skrämd blir den mörkare, breder ut nackkammen eller öppnar gapet. Det är tecken på stress, och då ska den få vara ifred.

Låt ett nytt djur få 1-2 veckors ro. Tämj det genom att vara närvarande, erbjuda föda från handen och låta det kliva upp på handen i stället för att gripa tag i det. Håll hanteringen kort och sällsynt. Tvätta händerna med tvål efter all kontakt med djur, terrarium och foder, eftersom kräldjur kan bära på salmonella.

Håll hanarna åtskilda, eftersom de är revirhävdande och kan slåss. Ett par kan klara sig tillsammans i ett stort terrarium, men det är ingen garanti. Arten trivs också bra ensam.

Läs mer: Karantän och hygien

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könsskillnaderna är små. Hanen är smalare och har som regel en tjockare svansrot, ett något större huvud och en kraftigare nackkam, medan honan är bredare i kroppen. Könet fastställs säkrast av en veterinär.

Åldern vid könsmognad är inte känd. Sätt inte en hona i avel förrän hon är fullvuxen och i gott hull.

PARNING

Parningstiden är inte känd. En sval period på 6-8 veckor på vintern med kortare dagar och ett par grader lägre temperatur sätter igång aveln, och när ljuset och värmen ökar igen är djuren snart parningsredo. Hanen nickar med huvudet, följer efter honan och griper henne med ett bett i nacken under parningen.

Släpp in hanen hos honan i hennes terrarium under uppsikt, och ta bort honom om honan får sår eller blir stressad.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger äggen ungefär en månad efter parningen. Några dagar innan slutar hon äta och provgräver på botten. Hon gräver ett hål på upp till 10 cm i fuktig jord eller under ruttnande trä och bark, lägger 6-12 ägg och skrapar igen hålet.

Bottensubstratet ska vara 15-20 cm djupt och så fuktigt att ett grävt hål håller; en blandning av jord och torv är lämplig. Utan en lämplig plats kan honan hålla kvar äggen, och det kan ge livshotande problem med äggläggningen. Honor lägger också obefruktade ägg utan hane.

INKUBATION

Gräv försiktigt upp äggen och lägg dem i samma ställning i en sluten behållare med fuktig vermikulit eller perlit. Vid 25-27 °C kläcks de efter 110-130 dagar. En lägre temperatur förlänger ruvningstiden.

Vänd inte äggen, och håll luftfuktigheten i behållaren hög. Kontrollera regelbundet om det finns mögel, och ta bort obefruktade ägg som faller ihop eller blir slemmiga.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna flyttas till ett uppfödningsterrarium med samma klimat som de vuxnas: hög luftfuktighet, måttlig värme, UVB och många kvistar och blad. En eventuell vattendel får vara högst 5 cm djup. Ungarna kan växa upp tillsammans i ett rymligt terrarium, men skilj dem åt om de börjar slåss.

Spraya dagligen och mata dagligen med små syrsor, små maskar och små sniglar, lätt pudrade med kalk och vitaminer. Hur snabbt ungarna växer är inte känt för arten.

Hälsa och vanliga misstag

Vildfångade djur är ofta stressade och tungt angripna av parasiter, så ett avföringsprov hos en veterinär med erfarenhet av kräldjur är det första ett nytt djur ska få. De typiska problemen är:

- Värmeslag och uttorkning vid för hög temperatur. Luften får inte bli varmare än 28 °C.
- Problem med hudömsningen och torra ögon vid för låg luftfuktighet och för lite sprayning.
- Benskörhet (metabol skelettsjukdom) vid för lite kalk och UVB.
- Luftvägsinfektioner och mögel om terrariet är vått och dåligt ventilerat.
- Fetma vid för många feta larver.
- Inre parasiter och kvalster, särskilt hos vildfångade djur.
- Problem med äggläggningen hos honor utan en lämplig plats att gräva på. Det är livshotande och kräver veterinär.

Ett friskt djur har klara ögon, en fyllig svansrot och en kraftig kropp. Det andas med stängd mun och äter regelbundet. Sök veterinär om djuret går ner i vikt, slutar äta, sitter apatiskt på botten eller andas med öppen mun.

Läs mer: Vanliga sjukdomar och tecken på sjukdom

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.